

Ondřej Kano Landa

Pomalu

s miminkem a s koněm v páteři Karpat

Copyright © Ondřej Kano Landa, 2015

Illustrations © Fukiko Kano, 2015

Vydané vlastním nákladem autora

ve vydavatelství

CAD PRESS

L'uda Zúbka 23 - Dúbravka

BRATISLAVA 42

SR 841 01

tel: (00421) 903 159 404 / 0911 90 28 90

E-mail: info@cadpress.sk ♦ info@cadpress.cz

Homepage: <http://www.cadpress.sk>

E-shop: <http://www.cadpress.cz>

ISBN 978-80-88969-66-2

Ú v o d

Stalo se, že jsme vzali naši roční dcerku a bílou sedmiletou kobylku a vyrazili jsme do hor. Byla to moje poslední velká cestovatelská ctižádost. Být v divoké přírodě, být v horách. Být tam dlouho a jít. Být na cestě a přitom nepotřebovat stroje, nepotřebovat benzínky a obchody a zároveň se neprohýbat bolestí pod tíhou napěchovaných batohů. A chtěl jsem také poznat koně, to zvíře plné tajemství, o jehož spojení s člověkem se toho ve světových kulturách nabájlily stohy mýtů a pohádek.

Neměli jsme cíl, jen směr. Karpatský oblouk – naše trasa. Kam dojdeme, tam dojdeme. Nespěchali jsme. Pomalost byla našim nástrojem spojení a cesta jediným cílem.

V minulosti jsem se příliš zaměřoval na efekt. Příliš jsem se snažil někam dostat a něco získat. Ale tahle výprava měla být jiná. Byla to cesta do světa tady a teď. Očišťovací cesta, zpomalovací. Cesta spojení. Prostě být v horách, být v přírodě, být s miminkem a s koněm a jeden s druhým. Být s Bohem...

Mmmm... Přiznám se, to bylo pro mě to hlavní. Obnovit a prohloubit spojení s tím, co je základem všech světových kultur a náboženství. S tím, co vytváří hmotu a veškerou přírodu a co leží i v kořenech mě samého. S Bohem. Jaké výstižnější slovo zvolit?

Byla to tedy pout'. Cesta rituál a cesta symbol. Tak, jako se v kostelech a v chrámech rozsvěcují svíce a bije se do zvonů, aby si člověk připomínal Boha Světlo a Boha Zvuk, tak my jsme kladli jednu nohu za druhou a dívali se vpřed, abychom kolem sebe a v

sobě cítili Boha Cestu.

Šli jsme dva měsíce a neušli více než čtyři sta kilometrů. Ale těžko se dopočítat kilometrů vnitřních. Ta pomalost a bezcílnost nám obula sedmimílové boty, které nás přenesly do nepoznaných krajin rozprostírajících se nám před i za očima. A mohu jen děkovat za všechna splněná přání, za ochranu, za východy a západy slunce a za šelest větru v horských travinách, které mě držely blízko světa pravdy, blízko realitě.

Děkuji Ti, Cesto, velký učiteli. A dej, ať cítím Tvůj proud a Tvou přítomnost, i když zrovna nespávám ve stanu a v pastýřských kolibách, a když kolem mě neburácí horské hromobití a nepláčou stromy slzami deště...

Meditace začátku

Vstal jsem a šel jsem vyplít mrkev. Ve vlhkém polojasném dni tak připravuji semínka pro příští rok. Pak jsem vzal motyku a vydal jsem se hledat železný kolík, který jsem před pár týdny nechal zatlučený v zemi na louce. Označil jsem si tehdy jeho místo kouskem sena a pořád tenhle uklízeční mini úkol odkládal. Teď jsem kolík nenašel. Tak snad si o něj příští rok nikdo neublíží. A snad si o něj nezlomím kosu...

Sedl jsem si na poražený kmen třešně a vzal do ruky knihu *Sadhana – cesta k Bohu* od jednoho ekumenicky smýšlejícího indického jezuita. Otevřel jsem namátkou hledaje rozhodnutí, jestli tady tuhle knihu nechám nebo jestli ji vezmu s sebou. A z náhodné stránky na mě vykoukla kapitola „Uvědomění si druhého“. Čtu, dýchám, vzpomínám, a dotýkám se časů svých putování po kláštřích, časů intenzivního duchovního hledání. A dotýkám se prostého sdělení o realitě. Je to tedy jasné, dotýkám se knihy, která půjde s námi...

Fukiko slezla po štaflích z podkroví. Svítí dobře a já se usmívám. A jen co si sedla vedle mne, objali jsme se. Dýcháme ranní vzduch, ochutnáváme šustění listů a zpěv hmyzu a já ji беру na klín a začínám zpívat. Zvuk, zpěv... médium citění, médium uvědomění... Cítíme svá těla, jejich hranice, jejich spojení. Cítíme vibrace a tvary. Cítíme sebe a druhého a společně stojíme před Bohem.

Vzal jsem pak Fukiko do náruče a vykročil s ní na slunce. A každý krok byl pro mě požehnáním. Tíha moje, tíha její... nesu krásnou ženu po prosluněné louce...

Jakmile jsem ji donesl až k Dojně, položil jsem ji na její bílý hřbet. Ta však ani nezvedla hlavu a dál se nerušeně pásala. Už jsme s ní jedna rodina, žádní podivíni, žádní cizinci. Maličká Japonečka, kostrbatý Čech a líný kůň. Já - tělo, žena - tělo, kůň - tělo. Tři těla kráčí pospolu Božskou realitou louky.

Chvilku jsme Dojnu laskali, nechali se vozit, hladili jsme její hladkou a voňavou srst, a pak jsem odnesl Fukiko zpět na padlý kmen staré třešně.

„Těším se,“ zašeptal jsem jí v japonštině naše první ranní slova a oběma nám zvlhli oči.

„Jít po horách...“, odpověděla Fukiko a objali jsme se.

Je tu tlukot jejího obřího srdce, teplo jejího těla a doteky její jemné kůže. Cítíme sebe a cítíme svět. Brzy vyrážíme. A začínáme naši pout' s láskou...

Nepříběhy hvězd, nehvězdné příběhy

Podívám se na oblohu a vidím mléčnou dráhu. „Hele, mléčná dráha,” řeknu si, a tím to končí. Co víc o ní vím? Co mě k ní pojí? Nic.

Závidím lidem starých časů. Závidím maorským kmenům. Žily ve světě plném příběhů. Příběhů, které jim pomáhaly najít vztah k tomu, co je obklopuje. K přírodě, ke stromům, k jezerům, ke hvězdám... My teď máme příběhy, které tak úplně ani příběhy nejsou. Jen strohé popisy stojící na rozkouskování všeho, co se nám dostane do zorného pole. Nezajímavé příběhy. Nemají tajemství, děj, cit. Nic, co by přitáhlo lidské srdce. A bez srdce není vztah. Bez srdce není jednota...

A tak jsem tady já a mléčná dráha. Já kdesi tady, ona kdesi tam, a nemáme si co říct.

Tady a teď...hory

Od koliby přes hřebeny dále. Po pastvinách, borůvkám. Stáda ovcí a ovčáctí psi. A boty, šaty i koňská srst zamazané od borůvkové modři. Bagáž už nepadá. Jen je třeba ji sem tam z jedné či druhé strany podepřít či pošoupnout a upravit tak rovnováhu. Ale už se dá jít. Už se dá intenzivně chodit po téhle překrásné planetě. A vodění koně, to je

chůze, která člověka nenechává ulétávat do jiných koutů vesmíru a do minulostí a neexistujících budoucností. Udržuje ho na zemi a v těle.

Je třeba být tady a teď. Kůň cítí každé zaváhání mysli a zabrzdí nebo sejde ze směru. Nebo klopýtne, a to může být na prudkých svazích záluďné. Je třeba vidět směr a zároveň cítit pod nohama jeho naplňování. A je třeba myslet za koně. K tomu za nemotorného koně s vratkou bagáží. Ukazovat mu cestu. Už nelze jít cestami a rychlostmi, jakými může člověk. Do svahu a ze svahu teď tedy nikoli šupem, ale po vrstevnicích. Přes kameny šnečím tempem a na nějaké šplhání, človíčku, to radši rovnou zapomeň. Drž provaz a uvědom si, že teď máš šest nohou a nejen dvě.

A provaz, to je magie. Tajuplný komunikační kanál, elektrické vedení. Proudění sdělení se po něm přenáší stejně, jako se zvuk nese po molekulách vzduchu. Skrze provaz si povídá mysl člověka s myslí koně a otázky, nabídky a odpovědi jsou jasné a okamžité. Je to řeč těla. Nebo spíše: řeč mysli skrze tělo a skrze materii provazu.

Od koliby jsme toho dne došli na líbezný místo v malém údolíčku pod jedním z nejvyšších vrcholů Černých hor. Před dvěma lety byl v těchhle místech ještě v červnu sníh. Teď je srpen a všude tráva, ale ani bych se nedivil, kdyby té noci, kdy jsme tam spali, ještě nějaký sníh napadl. Byla zima jako trám a nám se těžce spalo. Nic moc noc... Ale zato to ráno!

Vstal jsem v pět, ještě před svítáním, a pod hvězdami dýchal studený vzduch. Tančil jsem s přicházejícím světlem a cítil zas kolem sebe chladná rána v Beskydech, v Himalájích i na hřebenech Japonských Alp. Cítil jsem je všechny... Brzká rána jsou totiž všechna přátelé. Hlavně ta horská. A slunce, to je život, ať už svítí na jakýkoli kousek téhle Země. Je to Bůh zemských nebes...

„Světlo tu bude, i když já tu nebudu. Světlo mě přetrvává,” opakoval jsem si, abych byl schopen slunce opravdu vidět. Abych byl schopen si ho uvědomit. Ovšem světlo samo, intenzivní září z nitra, mi na má slova namítlo: „Nikam nezmizíš. Neb ty jsi světlo a jako světlo přetrváš.”

Z vrcholu hory, kde jsem pozoroval východ slunce, jsem se pak vracel k našemu stanu tancem a s obřím úsměvem na rtech.

Ten den jsme potkali další stádo koní. Když nás uviděli, zůstali všichni nehybně stát jen pár desítek metrů od nás. Všichni, až na jednoho, který se od stáda v mžiku oddělil a suverénně se rozběhl směrem k nám. Byl to překrásný hřebec! Jeden z nejkrásnějších koní, jakého jsem kdy viděl! Silné pevné tělo, obří kopyta a hrdý postoj. Uměl jsem si velmi živě představit, jak by asi vypadal, kdyby to byl člověk: Hrdý apačský náčelník, první bojovník kmene.

Přiběhl k Dojně a začal ji očichávat. Něžně o sebe třeli své krky a bylo vidět, že hřebeček má evidentně o naši klisnu zájem. Pak k sobě přiložili hlavy a chvíli to vypadalo, jakoby si něco šeptali. Ale náhle hřebec zapískal a polekaně od Dojny odskočil. Asi mu „pošeptala“ něco nepěkného a podle jejího výrazu a podle toho, že hned zas začala ukusovat trávu, nedávajíc najevo sebemenší zájem o jakoukoli další komunikaci, soudím, že to bylo něco ve smyslu: „Hele, vodprejskni chlapečku. Nějakej divoch z prerie bez pořádný stáje na mě dojem neudělá.“ Hmm, taková už je holt naše Farm lady.

Pokračovali jsme v pochodu a zanedlouho jsme se dostali do míst, kde se kříží a potkávají tři velká pohoří: Munții Cernei, Godeanu a Țarcu. Byl to působivý pohled! Takhle jsem Rumunsko ještě nepoznal. A přitom ho takovéhle máme jen pár dní pochodu od Šumice... Byla to krajina poskládaná z polštářů oblých hřebenů, potažená tenkým semišovým kobercem pastvin. A v jejím nitru se s očima mazlily krémové vrásky malých údolíček v rozpraskaných stráních, přičemž jedním širokým údolím protékala křišťálově čistá řeka a na svazích se pásly ovce a krávy. V dálce pak svítila stříbrná střecha nějaké veliké koliby a nad celou scénérií se jako dominanta vypínala dva tisíce dvě stě metrů vysoká hora Godeanu.

„Mohl by to být Kavkaz nebo Ural. Mohlo by to tady být i v Číně nebo v Mongolsku..., na jižním ostrově Nového Zélandu nebo v srdci nějakého ze skandinávských pohoří,“ říkal jsem si a opepřoval si tak Rumunskou realitu. Opepřoval jsem si Karpaty. A bavilo mě to. Ono totiž to, co by mohlo být, co bylo nebo co by člověk chtěl, aby bylo, je

vždycky o něco peprnější než to, co právě je. A já občas rád kořeněná jídla...

Spali jsme tu noc v ústí jedné z těch krásných vrásek, vedle řeky, v malém údolíčku s dobrou trávou. Dojna byla jako v restauraci a my si zatím přáli, abychom si k večeři mohli dát trošku toho mlíčka od krav pasoucích se kolem. Chystal jsem se tedy začít hledat pasáčka, ale místo toho mě můj vnitřní hlas náhle vyzval k zastavení a já jsem na tom líbezném místě u řeky spontánně zasedl k zazenu. A opouštěje zcela své malé mléčné přání, ono se náhle samo od sebe přede mnou zhmotnilo v realitu. Za chvíli totiž přišel pasáček sám a hned u našeho stanu a před našima očima nám zadarmo nadobil do termosky dva litry super čerstvého mléka. Chutnalo skvěle! Bylo jemné a svěží jako horský vzduch...

Dalšího dne ráno jsem pak směle zavelel k výstupu na Godeanu a my vyrazili směrem k jeho majestátnímu vrcholu. Ovšem jakmile jsme došli k jejímu úpatí, začal jsem najednou ještě směleji vyzývat k ústupu. Výšlap se jevil velmi příkrý, k tomu po skalistých stráních. A Dojna nebyla toho dne v úplně nejlepší kondici. Dýchala těžce a co chvíli to vypadalo, že sbírá síly k zakašlání. Toho bylo patrně na vině několik předešlých chladných nocí. No, nechtěl jsem teď riskovat její další nachlazení vyčerpání a stres. Začali jsme tedy zvažovat cestu do údolí.

Ale úplně rozhodnutí jsme nebyli. Nechtělo se nám tak lehce vzdávat původního plánu. Definitivně tedy musela rozhodnout až sama Dojna, když během našeho diskutování šlápla na Fukičinu chodeckou hůl a zlomila ji. Jasně tak vyjádřila, co si o celém výšlapu myslí a bylo to jasné: nahoru nejdeme. Vypravili jsme se tedy směrem k sestupové cestě k jezeru Valea lui Iovan v údolí.

Bouře

Moje mysl je neklidná. To zas ten vítr. Fouká do všech stran a rozvíříje prostor. Dřevo na ohni v rozfoukané výhni mizí jedna dvě. Popíjím zelený čaj, ale je slabý. A v přívalech kouře z ohniště dráždicího nozdry je pak už jeho chuť jen zcela nepatrná. Opřený o velký dutý strom co chvíli pokukuji přes rameno, jestli se z nějakého směru nežene bouřka. Měl jsem pocit, že jsem za kopcem zpozoroval světlo blesku, a tak jsem ostražitý.

Mám teď před větrem a počasím větší respekt. Koukám víc kolem a dávám si záležet při hledání tábořiště a místa pro stan. Tak, aby bylo v závětrí, tak, aby bylo z dosahu stromů. To od té noci, která následovala po noci u přehrady. Prošli jsme tehdy peklem horské vichřice. Vítr a déšť nás přimáčkli stanem až téměř k zemi a asi patnáct metrů od nás to porazilo dva statné, snad dvěstěleté buky. A dvacet metrů druhým směrem to smetlo dokonce i celou jednu strán lesa. Bůh byl tehdy s námi.

Přišli jsme na to místo ležící asi ve dvanácti stech metrech nad mořem v podvečer a přivítalo nás dokonalé ticho. Ticho a mlha na pastvinách. Jemné a husté horské ticho. Bylo to ticho, jako když se položí na krajinu čerstvý sníh. Vůbec mi nedošlo, že je to hluboké napjaté ticho před bouří...

Než jsem šel spát, stál jsem pod jedním statným bukem a unaven pochodem jsem koukal do prázdna. Ale jen po pár minutách jsem náhle ztěžkl, uzemnil jsem se a má mysl se rozjasnila v příjemných poryvech hlubokého dechu. Trvalo mi jen okamžik uvědomit si, že to pro mě dělá strom stojící za mými zády. Aniž bych se mu vědomě otevíral, prostoupil mě a dal mi pocítit sílu své existence. Hlavou mi v tu chvíli prolétla myšlenka: „Už dlouho, dlouho tu stojíš v těchhle divokých horách, silný pane.“

Byl to vskutku majestátný tvor a já jsem se dlouho nechal objímat jeho růstem vlnícím se v prostoru. Vzdal jsem mu pak úctu úklonou a

šel jsem spát. Dojnu jsem zatím uvázal za kolík tak, aby se mohla jít, v případě deště, kdykoli schovat pod jeho mohutnou korunu.

Asi ve dvě v noci mě vzbudil silný vítr a podivné pleskání plachty předsínky stanu. Tyčka předsínky byla prasklá a částečně plachtu protrhla. Pršelo. Jen v bundě a v trenýrkách jsem vyběhl ven, tyčku spěšně opravil hliníkovou trubičkou, zajistil jsem povolené kolíčky a natáhl dvě další přichytné šňůry stanu, které běžně nechávám volné. Kdo ví, ale dost možná nám tehdy takhle malá noční oprava zachránila život.

Přes pastvinu se valily proudy mračen a z nedalekých kopců sem doléhal hrom a světla blesků. Vzal jsem vyplašenou Dojnu a táhl jí pod korunu stromu. Ale nechtěla tam zůstat ani vteřinu. „Hloupej koni!“ říkal jsem si v duchu, „tak si zůstaň na dešti!“ A přišlo mi, že čelím jen jejímu dalšímu vzdorovitému vrtochu. Ale když jsem pak ráno stál před vyvrácenými kořeny toho buku, napadlo mě, že Dojna si možná pro změnu té noci říkala: „Hloupej člověče! Copak ty nevíš, že tenhle strom co nevidět spadne?!“

Neuměl jsem si něco takového představit a neuměl jsem si představit ani tu vichřici, která přišla jen chvilku potom, co jsem vlezl zpátky do stanu. Vítr ještě zesílil a zvuk hromu se přiblížil. A za okamžik už ani nebylo třeba počítat vteřiny od záblesku k hromu, aby člověk odhadl vzdálenost bouře. Zvuk hromobití totiž začal splývat se světlem a skrz střechu stanu se nám to venku jevilo jako v ateliéru šíleného fotografa.

Vítr ještě zesílil a tentokrát sebou přinesl dešťovou smršť, která jako kulkami ze samopalů začala střílet do našeho stanu. Tyče se ohnuly a pod nápořem vody a větru držely plachtu stanu jen několik centimetrů nad našimi těly. Větrací dírou dovnitř tekla voda. Byl to takový řev, že nebylo slyšet ani praskání a pády stromů kolem, ani skučení našeho koně, bylo-li nějaké.

Přitáhl jsem Fukiko k sobě, objal ji celým svým tělem a do ucha jí řekl jediné: „No fear. Give yourself.“ Nato jsem vstoupil do sebe, modlil se a zároveň svým dotekem pomáhal tišit Fukičin zrychlený

dech. Anička spala. Všechn ten běs kolem jakoby se jí vůbec netýkal.

Té noci jsem se modlil jedině: „Děj se s námi vůle Boží.“ A k tomu jsem přidával opakuje: „Vezmi si mé tělo, vezmi si mou mysl. Vezmi si nás všechny tři, chceš-li. Jsem připraven.“

Byl jsem klidný. Promyslel jsem všechny možnosti akční záchrany z té situace a nic se mi nezdálo lepší, než zůstat tam, kde jsme právě byli. Před očima jsem sice měl varování vyčtené z internetu: „v případě blesků nezůstávejte ve stanu,“ ale kam bychom šli? Do nějaké koliby?

Ano, slyšel jsem v noci nedaleké trubení pastýřů zahánějících svými nástroji medvědy a vlky a tušil jsem tedy, že někde poblíž nějaká koliba být musí. Ale nevěděl jsem jakým směrem a jak daleko. Napadlo mě také, jít se schovat do lesa. Ale vybavila se mi v tu chvíli přesně ta jeho část, kterou to té noci smetlo a já později děkoval prozřetelnosti, že mi onen nápad hned vyhnala z hlavy. A tak jsem dál ležel, objímajíc Fukiko a Aničku, modlil se a byl připraven odevzdat svou pozemskou existenci do rukou tomu, kdo mi ji propůjčil. A když jsem se pak ráno ptal Fukiko, jestli se bála, řekla mi: „Jen ze začátku. Pak jsem ale slyšela tvé *no fear* a vzpomněla jsem si, jak jsi mi nedávno říkal, že pokud nás zasáhne blesk, bude to rychlá smrt...”

Tu noc na nás bouře nalehla v několika vlnách a v několika nápirech, aby nás nakonec, asi po dvou hodinách burácení, nechala konečně si vydechnout a upadnout do ulehčujícího spánku. Jen než jsme usnuli, ještě jsem s baterkou vykoul ze stanu, abych jen pár metrů od nás, v lehkém dešti, zahlédl bílou siluetu klidně stojícího koně. Vše se zdálo v pořádku, mohli jsme tedy jít spát.

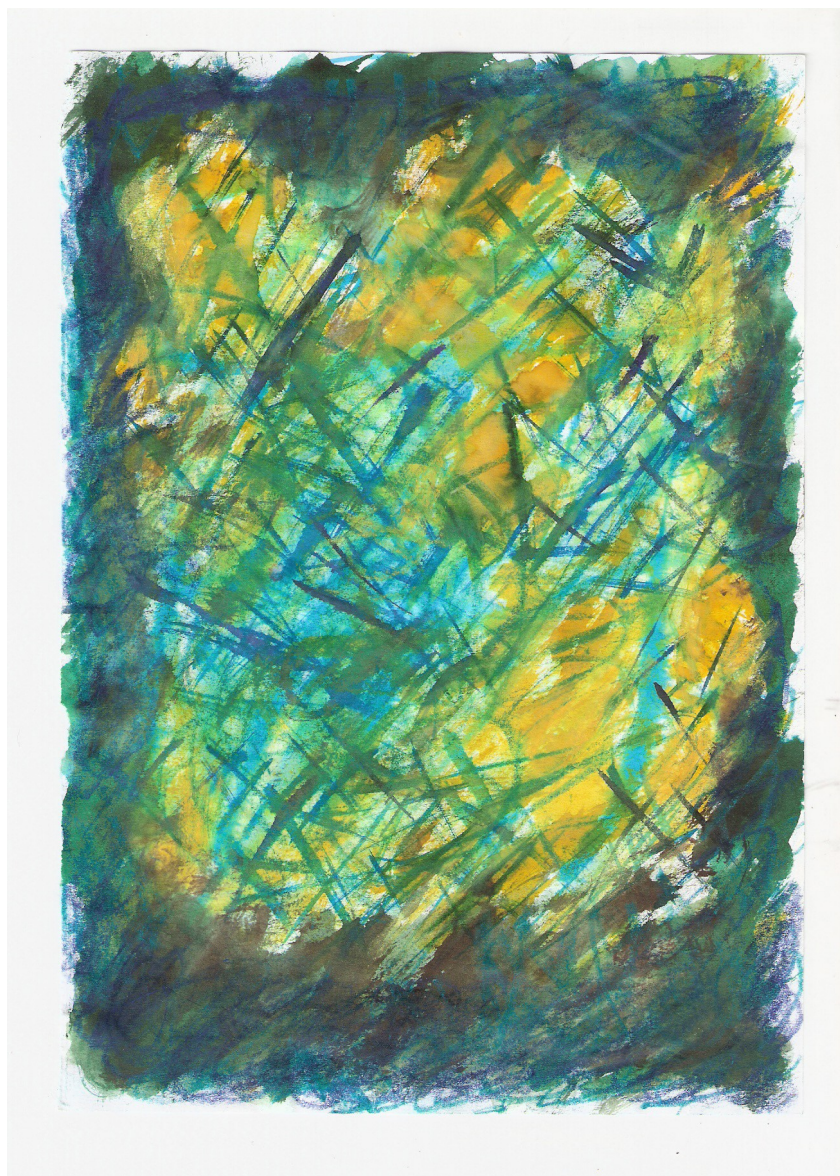
Až ráno, v krásném, voňavém a jasném dni, jsme viděli tu spoušť kolem sebe. Desítky polámaných a vyvrácených stromů, nedaleko poražený plot ovčího výběhu a do daleka odfouknutý krmelec. Náš stan byl ohnutý do groteskního tvaru a většina věcí v batozích mokrá. Dojna se však, bez jakéhokoli viditelného zranění, klidně pásala.

Šel jsem k vyvrácenému buku, u kterého jsem předchozího večera

stál. Jeho energie se změnila. Byla stále intenzivní, ale místo pevné a majestátní rozhodnosti teď působila spíše jako táhlý a vzdychavý výdech. Byla to energie prohry? Nevím.

Fukiko sebrala ze země kousek jeho prasklého kmene a začala z něj sekyrkou tesat dřevěnou lžici. „Připadám si, jakoby ty dva stromy padly místo nás,“ řekla mi zdvihajíc hlavu od své práce, „chci si je udržet v paměti.”

Usušili jsme pak své věci, sbalili jsme se a vyrazili na další cestu.

Pomalů, s miminkem a s koněm, v páteři Karpat

Jsme pomalí. Možná, kdybychom sebou neměli miminko, které se co chvíli potřebuje vyčůrat, najíst se, vyřvat...byli bychom rychlejší. Ale miminko máme. Jsme dva a půl a brzdíme se navzájem.

... Možná, kdyby jsme měli pořádného koně a ne tu línou přerostlou oslici... Ale máme ji a je dobře, že nekouše, že nekope a že je v klidu.

... Možná, kdybychom používali pro Annu pemprsky a ne pratelné pleny, nemuseli bychom co chvíli zastavovat, prát a sušit a za deštivých dnů trávit pár extra hodin seděním ve stanu nad plynovým hořákem a na pánvi mokré pleny „pražit“. Ale máme kusy látky z bavlny a z bambusu a naše ekosvědomí a zdravý rozum nás tak nechávají klidně spát.

... A možná, kdybychom každé ráno netrávili dvě až tři hodiny uvědomovacími a spojovacími cvičeními a rozhýbáváním těla a myslí... Ale dáváme si čas, protože bez těchto cvičení pak často celý den jen proteče mezi prsty a člověk se mrská v marných pokusech se zastavit a trochu se napít z vlastního proudu...

No, a samozřejmě, možná bychom byli rychlejší, kdybychom rychlejší být chtěli. Ale my nechceme. Jsme totiž *offcompany*, společnost snažící se vypnout onen běžecký program myslí, který chce neustále někam prchat, něco budovat a někam se dostat. Ten, co vytváří stres a slepotu a krade vědomí...

Máme toho prostě hodně, a tak si dáváme na čas. Vyrážíme v jednu, končíme v sedm. Spíme akorát, dáváme jednu nohu za druhou a velmi pomalu jíme. Takové jsou naše hory a takhle hledáme úctu k životu a vidění věcí takových, jaké jsou.

Tedy... vědomě jít, vědomě jíst, vědomě žít... A to znamená:... pomalu.

Podzim

Přes svoji přirozenou horskou krásu a klid bylo nakonec pohoří Čápětání poměrně rušným místem. Po jeho hřebenech vedly dobře sjízdné cesty a my co chvíli potkávali auta a motorky pastýřů, turistů a sběračů borůvek. Byli jsme tedy trochu skeptičtí ke svému přání, najít v těchhle místech hezkou opuštěnou kolibu, která by byla stranou rušných cest. Leč, přání se nám vyplnilo a my si plně vychutnali čtyři klidné horské dny v kaňonu s obřími borůvkami, kde jsme poprvé ochutnali ovčí mléko (které nejlépe chutná právě s těmi borůvkami...). Kolibu jsme pak opouštěli svěží, s novým nadšením k cestování, a já jsem si začal říkat, že teď by to zas chtělo nějaké vzrůšo. Nějakou změnu, pohyb nebo malé dobrodružství...

A byl jsem vyslyšen...změna se dostavila... Podzim.

Je mi zatěžko říci, že přišel podzim, protože s tím, jak jsme sestupovali do lesů nižších pásem hor, se mi zdálo, že jsme to byli spíše my, kdo přišel do podzimu.

Nejprve jedle. A s jedlemi ticho. V bezvětrném dni jsme do sebe uprostřed strání nasávali intenzivní ticho lesa. Je to jiné ticho než ticho vrcholů. Tam nahoře člověka obklopuje široké a lehké kosmické ticho, ticho vesmíru. Ale v lesích se rozlévá umlčené ticho života téhle planety. Napjaté a zhuštěné ticho. Ticho podobné tichu zazenu.

Sestupovali jsme tak tím tichým pásmem jedlí, až se najednou začal objevovat sem tam buk, sem tam javor a později sem tam stromy, jejichž jména neznám. A nakonec zcela převládli listnáče a mezi nimi už zas jen sem tam vykukovaly jedle. A s listnatými stromy přišly vůně a barvy. A s vůněmi jemná nostalgie, již zase hned vystřídala osvěžující radost. Podzim! Je tu podzim, kýžená změna!

Nahoře v horách jsme si ničeho nevšimli. Tráva a borůvčí na vrcholcích hor člověku o změně ročních období moc neřeknou. Zato stromy jsou mnohem upovídanější. Listy se zbarví do stovek odstínů a

šelest ve větroví změni tóninu. Vítr mezi kmeny začne vonět jinak a tělo se uvolní a usměje. Podzim je oddech. Je to pohlazení zemskeho roku po utahaném létě.

Jak jsme sestupovali, les se proměňoval. A přibýly detaily. Byly tu mechem obrostlé kulaté kmeny stromů statných a starých jako novozélandské podokarpy a byly tu i mechem obrostlé bílé skály jako v národním parku Urewera. Přišly i kapradinové podrostry a s nimi aroma japonské Jakušimy. A pak jsme náhle vyšli na paseku a vůně sena nás vtáhla zpět do Rumunska. Ale vlastně jsme byli v Rumunsku pořád. Všechny detaily i celá tahle líbezná krajina byly Rumunsko.

Ocitli jsme se na pasece, která byla součástí sítě ostrých hřebenů předhůří dvoutisícových vrcholů, z nichž jsme právě sešli. A jakoby jsme vstoupili do horské školky! Okolní hřebeny se tvářili svěbytně a samostatně, byly však jen dětmi svých vysokých rodičů, spojeny s nimi úzkými pupečními šňůrami příkrých a ostrých svahů.

Bylo tam krásně! Kolem nás se zas pásli krávy, ovce i osli a vykukovali na nás koliby se střechami z úzkých jedlových šindelů. Střechy byly příkré, ve tvaru rumunské pastýrské čepice a s malými trojúhelníkovými výklenky po stranách připomínaly tradiční japonský dům *cominka*.

Potkali jsme několik farmářů plných překvapení a zájmu o naši neobvyklou skupinku, až nás nakonec jeden osmdesátiletý dědula vzal k sobě a my si postavili stan za plotem jeho koliby mezi kravami. Dostali jsme mléko, sýr a chléb a usínali na úzké římse v prudkém svahu kravího výběhu.

Byl to krásný večer, ale ráno BUM! Stejně jako rána předchozího jsem se vzbudil bez energie a do svahu k ranní praxi jsem se drápal skoro po čtyřech. Ale nezoufal jsem. Nemám-li energii já, má ji svět kolem mě. Má ji slunce, mají ji stromy a má ji vzduch. Stačí se s nimi jen spojit a stát se jimi, abych v zápětí už skákal a tančil po pasekách

jako kamzík. Často přitom v sobě slyším Minova slova: „Někdy chci ukázat obrovskou sílu. Ale nemám ji. Tak co s tím? ... No, vezmu si ji z prostředí...” Ještě před pár lety mi nebyl tak docela jasný smysl těchto slov a dumal jsem a bádám, co se za nimi skrývá. Ale teď, ta rána, kdy sebou nechávám protékat paprsky slunce, kdy nasávám nozdrami sílu atmosféry, a kdy se dotýkám růstu okolních lesů, jako bych ta slova říkal já sám..

Kláster Stănișoara

Do kláštera Stănișoara, schovaného mezi skalistými hřebeny národního parku Cozia, jsme dorazili v pozdním odpoledni. Od kláštera Turnu byl vzdálen asi dvě hodiny cesty příjemnými lesními stezkami, na kterých je možné potkat mnichy s osly transportující do kláštera mléko z nedalekých pastvin. Když jsme vstoupili do téhle další oázy klidu, ani se nám nechtělo žádat o nocleh v klášteře, jak nám doporučoval Štefan, ale postavili jsme si stan na jednom kopečku s výhledem do krajiny. Nechtěli jsme, aby mezi námi a magií téhle čarovné přírody stály stěny z kamene... Povolení ke stanování nám pak dal další rozesmátý vousatý skřítek, který nám nakonec i dalšího dne velmi ochotně ohřál vodu v klášterní koupelně a my se tak mohli naložit do horké lázně a umýt se.

Zůstali jsme tam dva dny. Pomáhali jsme mnichům kopat brambory, kochali se okolní přírodou a chodili na bohoslužby. A první den se nám dokonce podařilo vstát i na bohoslužbu půlnoční. Vysoukali jsme se tehdy v noci ven ze stanu, přešli po utichlých pastvinách a vstoupili do tmy prořezávané jen několika zapálenými svícemi. Nechali jsme kolem sebe znít kulisu mnišských modliteb a snažili se koncentrovat, ale v temném a těžkém vzduchu kostela pro nás nakonec celý duchovní proces spočíval hlavně v boji s ospalostí a s únavou. Nakonec jsme však ven překvapivě vyšli svěží a užívali si tu pro nás vzácnou příležitost být vzhůru vprostřed klidné noci pod jasnou oblohou. Stáli jsme na travnatém vrcholku našeho klášterního tábořiště a dívali se na hvězdy seskupené v mléčné dráze. A do toho ticha noci mi náhle Fukiko začala vyprávět příběh:

„Kdysi dávno žila v Japonsku jedna princezna, která se zamilovala do chlapce z nižší kasty. Když se to dozvěděli její rodiče, vzali chlapce i princeznu a odvezli je každého na opačný břeh jedné veliké řeky. Tam pak chlapec a princezna odděleni žili a měli dovoleno se sejít jen jednou do roka.” Pak Fukiko ukázala na mléčnou dráhu a řekla: „To je ta řeka.”

Stáli jsme tam pod hvězdnou oblohou, drželi se za ruce a byl tu náhle ten jediný den setkání v dlouhém roce. Byli jsme spolu a to bylo to jediné důležité. Vše ostatní šlo stranou. Fukiko mě měla s celou mou myslí a s celým mým tělem a to je to, co si vždycky přála. A já měl ji a svůj příběh o mléčné dráze...

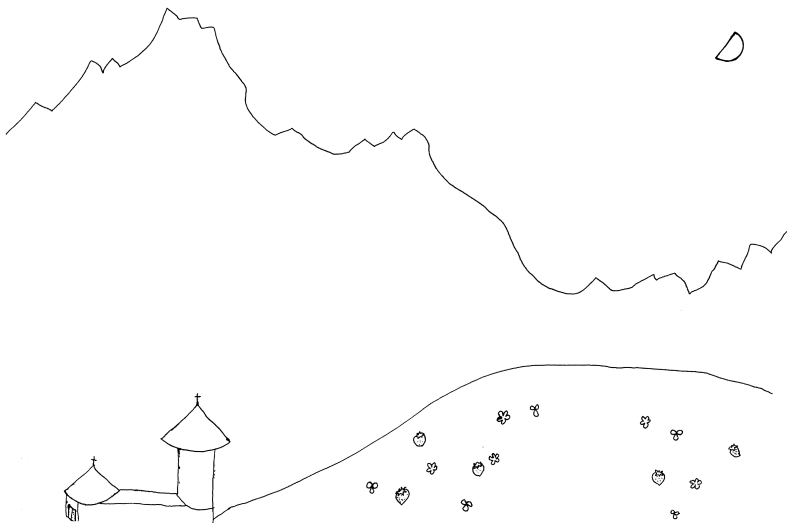
Příští noc už se nám do kostela vstát nepodařilo. Když jsem se ve dvě ráno vysoukal ze stanu, bylo už po bohoslužbě. Ale nelitoval jsem. Procházel jsem se po okolní pastvině v další klidné noci a konverzoval s planetou. Hledal jsem ji a hledal jsem sebe a zatím mezi námi rostlo spojení. Spojení života a lásky, které tu bude, i když přijde smrt a až moje tělo začnou okusovat červi.

To je moje víra. Takhle se modlím a takhle vidím svět a realitu. A nejsou mi k tomu třeba obrazy, kostely, ani knihy. Nejsou mi třeba tyhle umělé nástroje stvořené člověkem a společností. Mám tělo, mám dech, mám mysl a mám smysly - přirozené nástroje velkého světa stvořené Bohem samým.

Ale je ve mě pochopení a úcta ke knihám, klášterům, k náboženským strukturám a schématům a k umělým nástrojům duchovnosti vůbec. Jsou to pomůcky a ochranné komůrky. Nejsou zcela beze smyslu... Pro většinu lidí je tenhle svět příliš velký a příliš nebezpečný, než aby byli schopni unést tíhu svobody a úskalí přirozenosti. Obchází v něm tři velcí strašáci: Smrt, Bolest a Neznámo. Strašáci, kteří sebou nosí velké koše plné strachu a člověk se bojí. A když se člověk bojí, je mu zatěžko se modlit, je mu zatěžko vstoupit do Božího království. A proto se většina lidí potřebuje zamknout do klece schémat a struktur nebo za bránu kostela a za hradby slov, aby se cítili bezpečně a mohli si najít své malé spojení s vlastním nitrem a s nitrem světa. Velký svět je pro ně jednoduše příliš velký a oni se před ním potřebují někam zavřít a schovat.

Ale ať si na nic nehrají. I já někdy vyhledávám kostely, kláštery a knihy, když jsem slabý a když si potřebuji odpočinout a načerpat nové síly.

Nebo když se chci věnovat myšlenkám a když zatoužím po změně. Vážím si jich tedy. Ovšem ne příliš...A té noci, kdy jsem zrovna nebyl ani slabý ani unavený, byly mi země a hvězdná obloha zas tím nejlepším chrámem...

Pátá koliba – luxusní

Viditelně si polepšujeme, co se týče pohodlí. Naše první koliba byla jen rozpadající se shnilá bouda uprostřed kopřiv s placatým kamenem vedle ohniště. Druhá byla sice pevnější a voňavější, ale byl to přeci jen nakonec jen prostý seník pro dobytek. Až ve třetím případě šlo teprve o seriózní obyvatelnou kolibu, v níž se dal udělat oheň, aniž by se přitom člověk dusil kouřem, a v níž jsme měli čisto ke spaní na prkenné podlaze. Leč, byla už dlouho opuštěná a střechou do ní teklo a některé trámy nad našimi hlavami praskaly.

Čtvrtá byla koliba používaná, jen vyklizená na zimu. Měla veškerý pastýřský komfort, jako třeba sofistikované ohniště a nad zem vyzdvížené prkenné postele. Ale táhlo do ní škvírami v trámech, byly tam chytré myši a zima jako trám.

No a teď pátá, vrchol naší kolibové evoluce. Tady teď máme vše, co měla ta předešlá (až na ty myši), ale k tomu navíc ještě zaizolovanou komůrku s širokou matrací, ve které je nám útulně a neklepeme v ní v noci kosu. Je sice pravda, že v hlavní světnici s ohništěm to trochu smrdí starým sýrem, ale to se dá skousnout. A je tu klid. Klid hor, jejich největší poklad...

Když se v noci ukládáme ke spánku, neslyšíme nic, jen sem tam nějaký ptačí skřek z nedalekého lesa, občasné zafrkání naší kobyly a při silnějších poryvech větru pleskání igelitu v oknech. Přes den nás tu sice občas vyruší projíždějící džíp nebo soused bača s kravami, ale to se dá snést. A včera na začátku noci nás dokonce vyhnalo z postele zastavení auta přímo před kolibou a s ním strážní lovci medvědů, kteří přijeli zkontrolovat, jestli jsme tady náhodou po nějakých medvědech nestříleli. Trošku nepříjemné proříznutí klidu noci ... Ovšem tohle vyrušení se v mžiku proměnilo ve vtipnou horskou anekdotu, když se třem lehce nabroušeným chlápům náhle ve dveřích zjevila jemná Japonka s děťátkem v náručí. Zamotali se jim jazyky, oni zjemnili, omluvili se a byli pryč. Jejich obrázek medvědíh pytláků byl přeci jen asi trošku jiný...

A když odjeli a do okolních lesů se zas vrátil klid, tak jsme si dál, zachumlaní do spacáků, užívali ten fakt, že jsme si v zamračeném a poprchávajícím počasí, v chladu a v mlze, nemohli přát lepší úkryt, než právě tuhle krásnou kolibu uprostřed horských pastvin Jižních Karpat...

Kristus a cikáni

Následovali dvě teplé noci v nížinách, jedna v kravském výběhu a jedna ve švestkovém sadu. A s třetí nocí, na vršku s rozkošným výhledem na západ slunce, jsme se už přiblížili k hlučné civilizaci a k městu jménem Cămpulung. A bylo to na tomhle vršku nad městem, kde jsem ráno, ještě za tmy před rozedněním, četl ve stanu kapitolku z knihy *Sadhana* s názvem „Dívejte se, jak na vás hledí“. Anthony de Mello v ní dává instrukce k provedení jednoho duchovního cvičení podle svaté Terezie z Avily:

„Představte si, že před sebou vidíte stát Ježíše... Dívá se na vás... Sledujte, jak na vás hledí... Toť vše.”

Ponořil jsem se do toho cvičení a moc si ho užíval. Už jsem dobře znal ten efekt, který v lidském srdci vyvolá byť i pouhá představa Bohočlověka – Boha v lidském těle - plně probuzené bytosti, a to ať už by to měl být Ježíš, Buddha, Kršna a nebo i zcela anonymní osoba. Pouhá tahle představa a spolu s ní víra, že někdo takový už někde někdy skutečně existoval, dává člověku velkou sílu a naplňuje jeho srdce radostí, nadějí a pokorou. A jde-li s touhle představou hluboko do sebe, může cítit, jak celé jeho tělo naplní proud života. A možná pak i uslyší, jak si v záplavě štěstí už jen v duchu, slovy i beze slov, opakuje: „Bůh-člověk... Bůh-člověk... Bůh-člověk...”

Ted' mi Terezie z Avily nabídla představu, že tento Bohočlověk dokonce stojí vedle mě a že se na mě dívá. Pár vteřin a náhle celá ona nespoutaná vnitřní radost dostává tvar a vtěsnává se do zemských rozměrů mého těla vnímaného v syrovosti jeho kůže, masa a kostí. Celý jsem zabalen do ozdobného papíru pokory a sklápím zrak. Cítím každý svůj pohyb, vidím každou svou myšlenku. Dech se prohlubuje a srdce se čistí a uvolňuje a téměř extatické štěstí vnitřní představy Bohočlověka se rázem mění v malé pozemské lidské štěstí, které je prázdné, tiché a svobodné.

Tohle cvičení je meditace sama. Tohle cvičení je Zen...

Ovšem představou přítomného, na mě hledícího Krista, cvičení nekončilo. Terezie dodává: „Vizte, že na vás hledí láskyplně a pokorně.” Vstoupil jsem do toho obrazu a všechny mé pocity se ještě umocnily. Pokora se prohloubila a pozoroval jsem, že já sám se stávám láskyplnou milující bytostí. A nepřišlo mi v tu chvíli, že by se mě příliš týkala slova,

keré de Mello přidává k Tereziiným instrukcím:

„...všimněte si, že na vás Kristus hledí s láskou; všimněte si, že na vás upíná svůj pohled pokorně. Oba tyto postoje obvykle působí obtíže. Pro mnoho lidí není snadné představit si Ježíše, jak na ně hledí s láskou – jejich představa o Ježíšovi je spíš obrazem kohosi tvrdého a náročného, někoho, kdo pokud miluje, pak jen když jsou dobří. Druhý postoj je pro ně ještě nepřijatelnější. Že by na ně Ježíš mohl hledět pokorně? Nemožné! ... Jak už bylo řečeno, nepochopili Ježíše Nového zákona.”

Myslel jsem, že se mě ta slova netýkají, protože jsem s provedením cvičení neměl problémy. Ovšem to bylo teď, ráno, v klidu, v samotě. Prováděl jsem ho v tichosti začátku dne a v soukromí svého vnitřního světa. Ovšem stalo se pak, že se mi cvičení konstantně připomínalo během dne, ve shonu cesty i v krizových situacích, a v těch chvílích jsem si pak vzpomněl i na de Mellův dovětek, tentokrát vyznívající velmi aktuálně...

Nebyl to pro mě snadný den. Procházeli jsme městem Cămpulung a přilehlými vesnicemi a já si představoval, že na mě stále hledí Kristus. A to jak z prostoru, tak i z očí lidí, které jsme potkávali. Ovšem nešlo mi to moc dobře. Přes hluk a stres města a přes neklid mé vlastní mysli se mi nedařilo tu představu dostat do těla a zažívat ji na úrovni hlubokých vnitřních pocitů tak jako ráno. Zůstala jen v hlavě. A v momentech, kdy se mě zmocnil hněv, i z hlavy se vytratila a já se stal otrokem svého vnitřního nenávislného pokušitele.

Ale udála se podivná věc. Jemný pocit Božího oka, které na mě hledí odkudsi z prostoru, nezmizel zcela a visíc ve vzduchu se náhle zhmotnil do z ničeho nic se objevivší osoby, která mě pozorovala, jak se nořím do hlubin pekla vlastního hněvu. V jednom momentě to byl ovčí bača, který se před námi se svým stádem zjevil zrovna ve chvíli, kdy jsem vztekle švihal Dojnu po hlavě, protože nechtěla přejít přes kamenitou cestu. A podruhé to byl náhodný chodec, který se vynořil zpoza zatáčky zrovna ve chvíli, kdy jsem ve vzduchu hněvivě třásl s křičící Aničkou, která už několik minut nechtěla přestat s otravným hladovým křikem, netrpělivá plánovaného zastavení na oběd.

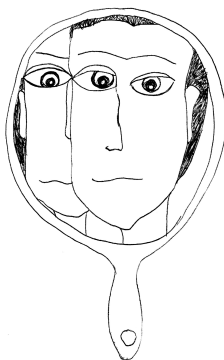
Ten chodec zvolal: „Áj, jak pláče!“ ale nezastavil se a pokračoval ve své cestě. A zrovna tak i bača, který pozoruje moje počínání jen dál procházel kolem. Ani jeden z nich nezasáhl a ani u jednoho z nich jsem neměl pocit, že bych byl od nich souzen. Ale jejich pohled ve mně

probudil stud a nedovolil mi, abych se ponořil ještě hlouběji do své momentální nenávisti. A já tak okamžitě se svým vyléváním vzteku na Dojně i na Aničce přestal.

V těch chvílích se na mě díval Kristus. Díval se na mě Bůh z člověka a já viděl, že v místě limitů mých vnitřních sil a sebekontroly přichází na pomoc samotné Univerzum světa, aby mi pomohlo naplnit první část cvičení svaté Terezie, o což jsem se celý den neúspěšně snažil. A Univerzum mi pak přišlo toho dne na pomoc ještě jednou, aby mi umožnilo naplnit i druhou část cvičení, která se mi v těch chvílích zdála k uskutečnění téměř nemožná: Vidět, jak se na mě Ježíš dívá s láskou a s pokorou.

Litoval jsem, soudil se a trýznil sebe sama za to, že jsem tak vztekle napadl svého koně a že jsem napadl dítě. A nevěděl jsem, jak z těchto soudů a sebetrýznění ven. Cítil jsem, že mě ještě více vzdalují od pravé cesty a od Boha. Ale co jsem měl dělat? Měl jsem se snad za svůj zločin chválit? Říct si, že je všechno v pohodě a hodit to za hlavu? Vždyť by to byla lež a pýcha a já bych byl od pravé cesty vzdálen stejnou měrou. Tak jak z toho ven?

Věděl jsem, že ze všeho nejdůležitější je se neustále držet Bohu, své nejhlubší identitě, tak blízko jak to jen jde, ale ve stejnou chvíli na mě moje svědomí křičelo, že si teď jeho blízkost nezasloužím. A ani mě nenapadlo, že by na mě v tu chvíli někdo mohl hledět s láskou a pokorou, natož pak Bůh. V tu chvíli jsem byl jedním z těch, kteří nepochopili Ježíše Nového zákona...

Topil jsem se pak v tomto nepochopení několik dalších hodin, až dokud mi zas nepřišlo na pomoc samotné Univerzum, které přede mnou odkrylo nové rozměry pokory a možnosti lásky a milosti, které

překonávaly mé dosavadní představy. Stalo se, že ve chvílích, kdy jsem to nejméně čekal, se mi splnilo jedno z nejmoučnějších přání, které jsem pro tuto cestu měl. A to tak sladkým způsobem, na který jsem v tu chvíli neměl ani tu nejmenší odvahu pomyslet...

Blížil se večer a my jsme začali pomýšlet na místo pro nocleh. Procházeli jsme kolem obří ošklivé továrny na beton, až jsme dorazili na rozcestí, kde ukazatel hovořil o nedalekém klášteře. Toužil jsem po odpočinku, po sprše, po bezpečí a klidu, které nám okolí rušné cesty plné kamionů zdaleka nemohlo nabídnout. Napadlo mě, že snad v klášteře... Ale jak by se mi takové přání teď mohlo splnit? To se přeci děje jen dobrým lidem...

Chyběla mi víra, ale beztak jsme se rozhodli zkusit své štěstí. A výsledek dopadl podle očekávání. Zavřené brány ženského kláštera situovaného na vrcholku pro koně nepřístupné prudké stráně, nám ukázaly svá záda a my jsme museli začít hledat jiné řešení pro zakončení dne. Sedli jsme si tedy na chvíli ke stolku u nedalekého obchůdku, popíjeli sladkou kávu a přemýšleli, co dál.

Za námi rušná civilizace s auty a s továrnou, před námi hory a po cestě do hor... co chvíli se kolem nás prohnilo nějaké koňské spřežení a za jejich opratěmi lidé tmavší barvy pleti... a obchůdek za našimi zády se průběžně plnil a vyprazdňoval individualitami ostřejší národy a divočejšího vystupování... Uvědomili jsme si, že jsme se přiblížili k území nějaké cikánské osady.

Začal jsem si dělat obavy o naše bezpečí, v případě, že bychom pokračovali směrem do hor. Lámal jsem si hlavu co dál a nenacházel schůdné řešení. Ale za malou chvíli jsme náhle zabředli do rozhovoru s jedním příjemným mladým cikánem, který, plný údivu nad naším cestovatelským příběhem, koupil Aničce slané brambůrky, a když krátce promluvil se svou mladou ženou, otočil vůz a nabídl nám, že nám ukáže cestu do hor, chceme-li jít tím směrem.

Souhlasili jsme. Přivázali jsme Dojnu za jeho vůz tažený dvěma černými hřebci a vzápětí už jsme se vezli na korbě s čerstvě posekanou trávou směrem k úpatí nejbližších kopců. A celou cestu nás ta rozkošná dvojice zasypávala city plnými údivu, zájmu a laskavosti.

Netrvalo to dlouho a brzy jsme vjeli do vesnice. A ta vypadala jakoby byla postavená zrovna včera. Některé domky byly jen nedbale stlučené ze zbytkových prken, podél tenkých ulic se klátily polámané ploty,

všude nepořádek. Celá vesnice působila dojmem dětské stavebnice a utečeneckého tábora v jednom. A v tom všem se proháněly desítky koní a tucty slepic a z každého druhého domu zněla nějaká cikánská fidlovačka.

Když jsme zastavili před domem naší dvojice, okamžitě se k nám za vzrušeného bzučení seběhl celý roj dětí i dospělých a zvědavě si nás prohlíželi. Florin, tak se jmenoval náš mladý dobrodinec, jim v rychlosti přednesl náš příběh a oni nás hned na to začali bombardovat dotazy a veselými poznámkami, z nichž jsme však většině nerozuměli. Sem tam ale od různých vozatajů prosákla snadno srozumitelná výzva, abychom našemu koni obstarali podkovy.

Florinova žena spěšně zaběhla do domu a když se vrátila zpět, přinesla pro Fukiko plnou tašku teplého dětského oblečení, včetně botiček. Fukiko zářila štěstím! Něco takového si, v přicházejícím chladu podzimu, vroucně pro Aničku přála. Oba manželé nás pak vzali vozem ještě kousek za vesnici ukázat nám přístupovou cestu do hor. A tam, na rozcestí, nám dali vybrat: Buď nás tady teď vyloží a rozloučí se s námi nebo nás vezmou zpátky a nechají nás přespat u sebe doma. No neváhali jsme ani pár vteřin a zvolili jsme druhou možnost. Vždyť po něčem takovém jsme toužili snad od začátku výpravy. Strávit nějakou chvíli s pravými rumunskými cikány, s koními lidmi. Teď se nám tohle přání začalo plnit před očima a my jsme nevěděli, kam dřív skočit s pozorností.

Celá vesnice byla jako obrovský lidský úl, ve kterém to vřelo životem. Chajdičky byly přilepené jedna na druhou a zrovna tak lidé kolem nás se co chvíli objímali, pošťuchovali a vůbec se drželi velmi blízko u sebe, tělo na tělo. A odněkud kolem nás se neustále ozýval zvonivý smích. Člověku to připadalo, jakoby místní obyvatelé permanentně hopsali prostorem a jakoby si celá vesnice byla schopna během hodiny sbalit všechny svoje saky paky, vyskočit na povozy a jako karavana vyrazit do jiných končin světa. Dočasnost a hravost, to bylo to hlavní, co na nás dýchalo z okolního prostoru. A naši dva mladí hostitelé a jejich tři malé dcerky přímo přetékali vřelostí a pohostinností.

Dojnu jsme zavřeli do stáje, věci jsme si přenesli do dětského pokoje a jen co jsme se otočili, abychom vyrazili ke krátké průzkumné procházce vesnice, už jsme se museli doslova prodírat tlačenicemi sousedů a příbuzných, kteří se stahovali do domu, aby nás mohli vidět a pozdravit. Podobné nadšení z hostů a tak nespoutané vyvěrání zájmu a

radostné zvědavosti jsem nezažil od naší návštěvy malé sikhské vesničky v Paňdžábu v severní Indii.

Na procházce vesnicí jsme pak ušli sotva pár desítek metrů. Před místním obchůdkem nás rázem obklopily davy domorodců a už nás nepustily dál. Hladily nás po duši svým zájmem a prostorem zvonila jejich radost. A my jsme si přišli jako superstar na nějakém trpasličím bále šťastných skřítků, skřetů a víl.

Zpátky v domě pak byla na roztrhání i Anička, která putovala z náruče do náruče a zatímco já jsem pánskému osazenstvu obývacího pokoje ukazoval videa a fotografie z našich webových stránek, Fukiko byla v koupelně vprostřed tlačenice mladých cikánek lehce šokována jednou silnější ženou s nemluvnětem v náručí, když ta na otázku, jestli ještě kojí, okamžitě vytáhla z blůzy svůj obří prs, pyšně jej před Fukiko potěžkala a s hurónským smíchem rázně nabídla nemluvněti, které ihned začalo dychtivě sát.

Pak přišla večeře, ke které nám naši hostitelé nabídli kuřecí maso, sýr, hranolky a salát (zajisté to nejlepší, co v domě našli) a následně nás dojali svou úctou a slušností, když nám dali k dispozici celý svůj jídelní stůl, zatímco jich pět jedlo vedle nás vestoje u kuchyňského dřezu. Poté nám ohřáli vodu ve sprše, my se umyli a následoval večírek plný orientální hudby, břišních tanců a smíchu, prokládaný mým znovu a znovu opakovaným vyprávěním z našich cest pro neustále se obměňující osazenstvo maličkého obývacího pokoje, kde večírek probíhal. A pak už si pamatuji jen těžký vzduch v nevětrané místnosti, který mi pozvolna odváděl unavené vědomí do krajiny snů, abych nakonec tenhle usínající proces dokončil v měkké a teplé posteli dětského pokoje.

Byl to večer cikánské smrti. Ale také večer dobroty a velkého políbení Univerza. A já, ten den sám pro sebe největší hříšník, který si nezaslouží ani pozdrav, byl hoštěn jako král. Mně, zlostmému agresorovi, toho večera Kristus umýval nohy...

Dostal jsem lekci. Lekci bezpodmínečné Boží lásky, která mi ukázala cestu ven z mých soudů a psychického sebetrýznění. Byla mi odhalena cesta opravdové každodenní pokory a já jsem pochopil, že ať spáchám jakýkoli přečin, je vždy třeba se vidět a vždy se k vidění sebe sama vracet jako k očistě hříchů. Boží láska je tu stále a otvírá

člověku oči, aby viděl sebe sama takového, jaký opravdu je. Aby sám sebe viděl jako člověka a jako malou a nedokonalou pozemskou bytost, která nakonec bude unesena proudem světa do zapomnění. Nechválit se za svůj přečin, netrýznit se, ale vždy sklonit hlavu, uvědomit si Boží lásku a jít dál. To mi řekla cesta.

O autorovi:

Ondřej Kano Landa je umělec a farmář. Na univerzitě studoval antropologii, environmentalistiku a nonverbální divadlo, ale jeho životní dráhu zásadně ovlivnilo až pátrání ve světě vlastní identity během studia u japonského tanečníka Mina Tanaky na jeho farmě ve středním Honšú, které bylo spjaté s intenzivními psychofyzickými tréninky z oblasti tance a zemědělství.

Mezi lety 2010 a 2014 autor pobýval na různých místech planety a jako nezávislý etnograf se zabýval poznáváním člověka skrze studium přírody, tradičních kultur a náboženství. Pobýval s domorodým maorským kmenem Tuhoe v národním parku Urewera na Novém Zélandu a studoval islám v muslimské komunitě malé rybářské vesničky na pobřeží Malajsie. Několik měsíců žil v zenových klášterech ve Vietnamu a za studiem hinduismu procestoval významná posvátná místa severní Indie. Poté, za kořeny křesťanství, navštívil severní Řecko a několik týdnů pobýval v pravoslavném klášteře v rumunské Transylvánii. V roce 2013 pak žil a farmařil se svou japonskou manželkou poblíž horské šintoistické svatyně v Naganských Alpách. Od roku 2014 považuje za svou základnu malou pastýřskou chatrč nedaleko české vesnice Šumice v jihozápadním Rumunsku.

Ondřej Kano Landa je aktivní hudebník, performer, spisovatel a klaun a kromě umění se v současné době zabývá zejména rozvíjením a sdílením zkušeností z oblasti soběstačnosti a života v blízkosti přírody.

O ilustrátorce:

Fukiko Kano je japonská tanečnice se studijní historií na tokijské univerzitě tělovýchovy a na akademii současného tance v Bruselu. Od roku 2010 cestuje spolu s manželem po světě a jako ilustrátorka a tanečnice vystupuje v řadě společných i sólových uměleckých projektech. Fukiko Kano je matkou téměř dvouleté dcerky, již porodila do venkovní vany lesního domku v Japonských Alpách bez pomoci profesionálů.

Webové stránky Ondřeje K. Landy a Fukiko Kano s fotografiemi z Karpat, s ukázkami tvorby a kontaktními údaji: www.offcompany.org